

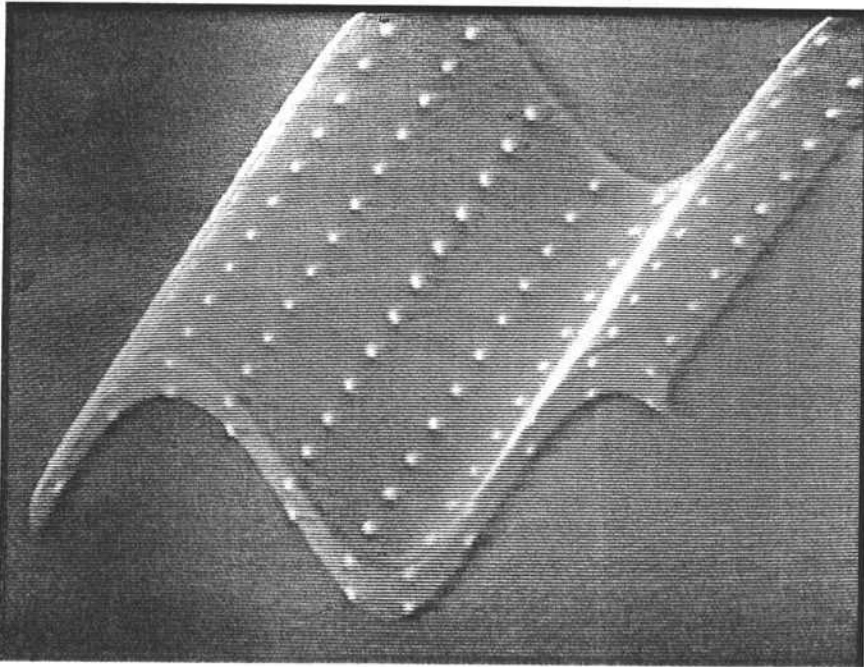
ΤΕΥΧΟΣ 1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 89 - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 90 400 ΔΡΧ.

ΦΩΤΟ

γραφος

(2) The matter (1979)
FOUR SHORT PROGRAMS
W. VASULKA

ΕΙΚΟΝΑ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ

Οι πρώτες προσπάθειες για την ηλεκτρονική παραγωγή μιας εικόνας και την μετάδοσή της σε μεγάλη απόσταση χρονολογούνται στα μέσα του 19ου αιώνα. Το 1865 ο αββάς G. CASELLI κατασκευάζει τον Pantelegraphie. Πρόκειται για ένα ηλεκτρικό σύστημα ικανό να μεταδίδει ασπρόμαυρα σχέδια και χειρόγραφα. Αποτελείται δε, από ένα πομπό και από ένα δέκτη.

Το προς μετάδοση σκίτσο τοποθετείται σε μια μεταλλική πλάκα, η οποία καλύπτεται με μονωτικό υλικό σε όλη της την επιφάνεια εκτός από τις γραμμές του σχεδίου. Μια ακτίδα συνδεδεμένη με μια ηλεκτρική στήλη σαρώνει το σχέδιο σημείο προς σημείο, εκτελώντας οριζόντιες παλινδρομικές κινήσεις, εκπέμποντας ένα συνεχές ρεύμα κάθε φορά που διέρχεται από μία μη μονωμένη επιφάνεια (δηλαδή τις γραμμές του σχεδίου). Το ρεύμα αυτό, μεταδιδόμενο στο δέκτη, προκαλεί την αναπαραγωγή του σχεδίου με τη βοήθεια μιας ανάλογης ακίδας. Η ακίδα του δέκτη συγχρονίζεται με εκείνη του πομπού και σαρώνει σε οριζόντιες γραμμές ένα ειδικό χαρτί, που αλλάζει χρώμα κάτω από την επίδραση του ρεύματος.

Το ενδιαφέρον αυτού του – πρωτόγονου ακόμα – συστήματος έγκειται στην πρώτη εμφάνιση δύο θεμελιωδών αρχών:

- της ανάλυσης της εικόνας μέσω μιας σάρωσης κατά οριζόντιες γραμμές.

- του συγχρονισμού των χρόνων σάρωσης μεταξύ πομπού και δέκτη.

Πρόκειται για δύο αρχές που αποτελούν και σήμερα την βάση της ηλεκτρονικής εικόνας (τηλεόραση, βίντεο). Συμπεώς, ο Pantelegraphie μπορεί να θεωρηθεί σαν μια εφεύρεση που προετοιμάζει το έδαφος για τα καλλιτεχνικά κινήματα και τις επιστημονικές έρευνες του 20ου αιώνα. Συμπυκνώνει και αντιπροσωπεύει μια από τις σημαντικότερες έμμενες ιδεές της επιστήμης και της τέχνης: την ανάλυση της πραγ-

Στην περίπτωση της έγχρωμης εικόνας υπάρχουν τρεις βασικοί χρωματικοί φάκτες (κόκκινο, πράσινο, μπλε). Κάθε σημείο της οθόνης αποτελείται από τρία χρώματα αντίστοιχα κόκκινου, πράσινου, μπλε τότε γίνονται διακριτά από το ανθρώπινο μάτι. Η οπτική εικόνα συντελείται με την άθροιση των τριών ξεχωριστών ακτινοβολιών.

Η σημειακή συγκρότηση μιας εικόνας είναι ήδη γνωστή από μια φωτογραφική ή κινηματογραφική εικόνας με την οποία πρόκειται για ένα σύνολο διακριτών μεταξύ τους κηλίδων, όμως η κατανομή είναι ακανόνιστη. Σε αντίθεση με την εικόνα, όπου οι κόκκοι είναι αυστηρά διατεταγμένοι σε ένα πλέγμα του αυτού αριθμού σημείων.

Αναφερθήκαμε ήδη στην σπουδαιότητα της σημειακής εικόνας. Το ενδιαφέρον των καλλιτεχνών για μια σημειακή εικόνα είναι παλαιότερο και ανάγεται στις αρχές του 20ου αιώνα. Οι εμπειριστές (Seurat, Signac κ.ά.) διερεύνησαν τη δυνατότητα της ασυνεχούς σύνθεσης του ζωγραφικού πίνακα. Επηρεασμένοι από τις επιστημονικές εξελίξεις της εποχής, θέλησαν να αποκαταστήσουν τις οπτικές εντυπώσεις με επιστημονικό τρόπο. Στις θεωρίες του χημικού Chevreul (De la loi du contraste simultané des couleurs et de l'assortiment des objets colorés), που προέβλεπε την καταργήσουν κάθε χρωματική ανάμιξη. Για να το πετύχουν, χρησιμοποίησαν πινελιές, εξαιρετικά μικρού μεγέθους, σε αντίθεση με τους και αποτελούμενες από αμιγή χρώματα. Η σάρωση των χρωμάτων απαιτούσε την ενεργή οπτική συμμετοχή του θεατή. Η πινελιά όμως δεν μπορεί να είναι σταθερού μεγέθους, αφού η οπτική καθορίζομενη θέση στον πίνακα.

Και μια παρατήρηση για την σημειακή συγκρότηση της εικόνας: Παρ' όλη την ύπαρξη των σημείων, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε μόνο στη διαμόρφωση της γραμμής. Ο ερχομός της ηλεκτρονικής υπολογιστών και της ψηφιακής επεξεργασίας κάθε σημείο της οθόνης να υπόκειται σε επεξεργασία, χώντας πλέον σ' ένα σύστημα συντεταγμένων. Η εξέλιξη της εικόνας περιβαίνει τα πλαίσια του κειμένου αυτού.

ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΣΤΟΝ ΑΜΦΙΒΑΗΣΤΡΟΕΙΔΗ

Αναφέραμε πως στην περίπτωση των πινάκων των εικόνων, η σύνθεση σχημάτων και χρωμάτων απαιτούσε την ενεργή συμμετοχή του θεατή.

Στην περίπτωση της ηλεκτρονικής εικόνας η ίδια η ύπαρξη της εικόνας οφείλεται από την συμμετοχή του θεατή.

Η ηλεκτρονική εικόνα δεν έχει αυτόνομη ύπαρξη, καθώς η ύπαρξη μιας εικόνας σήνει την προηγούμενη. Εξαρτάται από την ικανότητα του ανθρώπινου ματιού και μόνον από αυτή τη δυνατότητα αυτή περιγράφει ο P. Virilio λέγοντας ότι τη διάρκεια του θεατή αντικατέστησε η διάρκεια της εικόνας στον αμφιβαήστροειδή ματιού.

Δεν συμβαίνει το ίδιο με τα μέσα οπτικής-χημικής επεξεργασίας (φωτογραφία) όπου η εικόνα χαρακτηρίζεται ως αυτόνομη και διαρκεί όσο της επιτρέπει η συμπεριφορά του υποβάθρου της.

Κατά συνέπεια ο θεατής και η αντιληπτική του εικόνα θεωρούνται αναπόσπαστο τμήμα της υλοποίησης της εικόνας. Επισημαίνουμε ότι η οπτική αντίληψη δεν είναι γραφή, αλλά μια διανοητική επεξεργασία. Είναι μια διαδικασία διατύπωσης των οπτικών δεδομένων, σύμφωνα με